Jolsvai András

Szoba kiadó

25.

Amikor Szikra Béla nagyúri sértettségében feloszlatta az Emberi Hang szerkesztőségét, Zátony András leginkább a Katinka jövendő sorsáért aggódott. A többiek, gondolta, majdcsak ellesznek valahogy, Fazekas meg a Pallagi nyugdíjba mennek, Mód megél a jég hátán is, ő az írói ösztöndíjak, pályázatok, beutalások koronázatlan királya, Szepesinek ott van az egyetem, Szolláth Misunak az édesanyja, és vele is csak történik majd valami, de a Katinkának, szegénynek, nemigen osztanak majd lapot. A Katinka az Emberi Hang titkárnője, mindenese, háziasszonya volt, minden szál az ő kezében futott össze, mindenkiről mindent tudott, és mindent képes volt elintézni, egy kicsit a szerkesztőség nővére volt, egy kicsit az anyja, egy kicsit a múzsája, igény szerint. Az a mendemonda tartotta magát városszerte, hogy a Katinka a Szikra főszerkesztő úr szeretője volna, és ezt a Katinka se megcáfolni, se megerősíteni nem volt hajlandó, mert ezzel pompás védelmi falat állított maga elé. A Katinka nem volt egyébként a Szikra főszerkesztő úr szeretője, de – azért ezt jegyezzük itt meg – ez nem a főszerkesztő úron múlott. Egyszóval a Katinka egy főnyeremény volt, olyan főnyeremény azonban, akit egyszer már kihúztak ugyan, de második húzásra nemigen maradt esély. A Katinkának ugyanis csak egy érettségije volt, azt is tizennégy éve szerezte, aztán gyorsan férjhez ment, szült három gyereket, azokat nevelgette egy zuglói panelban, míg a férje szép lassan emelkedett a battyáni áfész ranglétráján. A Katinka úgy sodródott vissza három éve a munkaerőpiacra, hogy a legkisebb gyermeke egy iskolába járt a Szikra Béla legkisebb gyermekével. A két feleség (Szikránéból ez már a negyedik) egy szülői értekezleten barátkozott össze: Egyidősek voltak, egyérdeklődésűek, szó szót követett, Katinka elmondta Szikra Mártának, hogy szeretne már valami mást is csinálni a házimunkán kívül, megismerkedni egy másik világgal, a vége az lett, hogy Szikráné beprotezsálta Katinkát a férjének, aki úgyis le akarta cserélni a korábbi titkárnőt, mert szerinte lopta a géppapírt meg az indigót, a tollakról nem is beszélve. Rábólintott hát a felesége javaslatára, ha ez se válik be, legfeljebb majd ezt is kirúgom, gondolta. De Katinka bevált, jobban, mint bárki remélte. Katinkát a jóisten is egy kulturális folyóirat titkárnőjének teremtette.

Csakhogy ezen a poszton mostanában nemigen akadt üresedés. Nem csoda, hogy az egész szerkesztőség – Szikra Bélát leszámítva – egy emberként próbált segíteni a Katinkának. De nemigen sikerült. Gépelnivaló még akadt volna is, határás bonyolítónak is fölvették volna egy szétesőben lévő külker vállalathoz, de olyasmi, ami igazán neki való lett volna, nemigen mutatkozott. A hajdani redakció tagjai végül vállat vontak, ők igazán megtettek mindent, ennyire tellett, reméljük a legjobbakat. Itt állunk a rekapitalizmus hajnalán, mindenki a saját sorsának kovácsa, győzzön a jobbik.

Annál nagyobb volt a meglepetésük, amikor díszes meghívót kézbesített nekik a posta, melyből értesülhettek, hogy a Karai-szalon szombaton megnyitja kapuit, és ettől kezdve minden hónap utolsó szombatján ezt teszi. Mindenkit szeretettel látnak a házigazdák.

Ki lehet az a Karai? – mélázott Zátony András, amikor kibontotta a borítékot. Talán valami ruhaszalonról lesz szó, és Luca keze van a dologban. Luca azonban tiltakozott, amikor a férfi kérdőre vonta, ő nem ismer semmiféle Karait a városban, és ha még ismerne is, figyelmeztetés nélkül biztosan nem küldetne a férfinak meghívót általuk.

A megoldást Fazekas szállította, amikor pénteken megkérdezte telefonon Zátonyt, ő jön-e az összejövetelre. Akkor derült ki, hogy a Karai a Katinka férjét takarja, és így, áttételesen a Katinkát is. Hát ilyet, csodálkozott Zátony, éveken át dolgoztunk együtt, de soha fel sem merült, hogy hívják a Katinkát (már a Katinkán kívül) valójában.

És én még állást akartam szerezni neki! – kapta a szája elé a kezét Rió, amikor megérkezett a Völgy utcai villa elé. A húszas években épült, alpesi stílusú ház megújulva várta vendégeit. Hatalmas, ápolt kert, úszómedence, finn szauna, föld alatti garázs – ennyi, mit a szem első látásra befogadhatott. Ja, meg a szobalány, akinek bóbitás fejdísze mintha a Hyppolit, a lakájból lépett volna ki.

– Ezek nem egy Füredi úti panelban laktak azelőtt? – hallotta meg Szamosi Marci hangját Zátony a háta mögül. Szamosi Marci úgynevezett társasági ember volt, lényegében ez volt a foglalkozása, mindenhova volt bejárása a Fiatal Művészek Klubjától a Fészekig, házibuli éppúgy nem kezdődhetett nélküle, mint lakástárlat, ha sarokba szorította valaki, kritikusnak mondta magát, pedig helyesebb lett volna, ha intrikust mond. Féktelen rosszindulatát sznobisztikus körökben illett szarkasztikus humornak nevezni. Télen-nyáron egy vastag piros sálat viselt, ezzel is mutatva, hogy eltéphetetlen szálak fűzik a művészek világához. Hogy szintén eltéphetetlen szálak fűzték a belügyi szervekhez, az majd csak egy év múlva kerül napvilágra.

Legalább nyolcvan-száz vendég érkezett azon a szombaton a Karai-szalonba, ahol volt felolvasás és irodalmi vita, volt politikai helyzetelemzés és kamaramuzsika, de legfőképpen szélesvásznú trakta volt, kivilágos kivirradtig, libamájhegyek és kaviártorlaszok, és a legfinomabb borok, konyakok, whiskyk. A háziasszony a legfrissebb párizsi modellt viselte, haja a Zsidró-szalonban fodrászolódott, és igyekezett úgy viselkedni, hogy egyetlen lendülettel beírhassa magát a magyar irodalom történetébe. A meghívottak elégedetten és kapatosan távoztak pirkadatkor, a mattrészegeket az emeleti vendégszobákban helyezték el lapjával.

– Hát ez meg hogy jött ki? – kérdezte hazafelé menet Zátony András Szántait, aki igazi frankofón világpolgár volt eddig (ő szemlézte a nemzetközi folyóiratokat anno az Emberi Hangnál), de akiről az a hír járta, hogy mostanában alaposan bepirosfehérzöldült, eltulipánosodott. Mindenesetre ha valakinek, neki tudnia kellett, mi történt a Karai családdal az elmúlt hónapokban, ami ide vezetett.

Ekkor hallotta Zátony először azt a szót, amit a következő néhány évben még oly sokszor fog, ezúttal a sejtelmesen mosolygó Szántai szájából, tudniillik, hogy olajszőkítés.

– Hogy?

Szántai azután elmagyarázta. Vázlatosan ugyan, de Zátonynak az is éppen elég volt. Hosszan gondolkozott a Szántai válaszán, miközben gyalogoltak a Vörös Hadsereg útján azon a tavaszi hajnalon. Aztán azt mondta.

– Nem hiszem, hogy ekkora vagyoni változást az ember fel tud dolgozni lelkileg. Kevés ahhoz egyetlen élet.

– Azért én szívesen megpróbálnám! – válaszolta Szántai nevetve.

26.

Amikor Rió másnap megérkezett a Patyolatba, Klausz Pétert már ott találta.

– Hát te? Megbeszéltünk valamit?

– Nem, csak szerettem volna személyesen is hangsúlyozni, hogy elküldtem a végleges megrendelést a nyomdának.

– Ahogy megbeszéltük.

– Ahogy megbeszéltük…az aktuális változtatásokkal.

Zátony András eddig is sejtette, hogy baj van (mi a fenét keresne itt a notórius későnkelő Klausz ezen a szinte hajnali órán?), de most már tudta is.

– Mifélékkel?

– Hát amikre az igazgató úr utasított.

Hárman voltak a szobában – Lőrinc valami anyagbeszerzészeti ügyben ténykedett éppen –, de csak eddig a percig, mert ahogy ez a mondat elhangzott, Klári felkapott egy papírlapot (beléget vagy kiléget), és gondterhelt arccal elhagyta a helyszínt.

– Hogy mi van?

Klausz Péter akkor előhúzott két papírt a feneketlen aktatáskájából.

– Azt hittem, tudod. Hogy meg van beszélve.

A hangja, a mozdulatai persze elárulták, hogy pontosan tudja, nem így van. Az egyik papírlapon egy megrendelés másolata volt olvasható, százezer példányra vonatkozóan, a másikon pedig a könyv új címlapja díszelgett: egy közepesen ronda, kövér nőszemély arcképe uralta a teret. Rió megismerte, Sebeshegyi Kálmán unokahúga volt az, aki a múlt héten ment férjhez a gyülekezet egyik derék tagjához. A lagzit a jó Kálmán bácsi fizette, a fiatalok itt fényképezkedtek a cégnél, még egy kis hidegbüfét is rendeztek akkor nekik. Rió, ha akart volna, akkor se tud kitérni az esemény elől: volt ideje közelről is megcsodálni a mennyasszonyt, akinél a hiányzó külcsínt nyilván a belbecs ellensúlyozta.

Zátony arca most hirtelen céklavörös lett, és a fejmérete is mintha nőni kezdett volna a dühtől.

– Hogy azt a jó kurva anyját…

Zátony András nagyon ritkán káromkodott, s ez olyan éles ellentétben állt egyébként mindig választékos beszédével, hogy aki ismerte, tudhatta, ilyenkor nagy baj van.

Ahogy most is.

Rió felkapta a két papírt, négy lépéssel az igazgatói szoba ajtajánál termett, feltépte azt, és még a küszöbről besüvítette:

– Mégis mire nézi maga az eget, jóember?! És főleg minek néz engem?!

Sebeshegyi vezérelnöknek nem volt ideje eltüntetni a konyakosüveget az asztaláról, se a tele poharat a kezéből, oly gyorsan törték rá az ajtót, lelepleződése pedig csak fokozta dühét, melyet egy senkiházi beosztott pimasz lázadása okozott, így aztán azonnal támadásba lendült ő is. Párbeszédük, pontosabban párordításuk szó szerinti idézésétől érzékenyebb lelkű olvasóinkra való tekintettel ezúttal eltekintenénk, legyen elég annyi, hogy volt ott minden, amit a nyomdafesték nem bír el, és igazán kevés hija volt, hogy ölre menjenek. Az egész ház összeszaladt persze, aki csak ott volt, benyomult a szobába, egy darabig csak csitítani próbálták a feleket, aztán, hogy az nem használt, Sebeshegyit lefogták az íróasztala mellett, Riót pedig nagy nehezen kituszkolták. De mielőtt becsukódott volna az ajtó, a szemben álló feleknek még volt annyi idejük,

hogy odakiáltsanak egymásnak. Az egyik azt kiáltotta, felmondok, a másik azt, ki vagy rúgva.

Aztán mélységes, hosszú csend következett.

Klári hozott egy pohár vizet a csapzott, ziháló Riónak, aztán leült vele szemben, és az ölébe ejtette a kezét. A szemében az elismerés szikrája.

– Na, ilyennek se láttalak még!

– Nem vagyok büszke rá!

– Lehetnél pedig.

A szomszéd szobából egyszer csak egy különös, kántáló mormogás (vagy mormogó kántálás) hangjai szűrődtek át.

– Hát ez mi?

– Imakör. A testvérek kört alkotnak, átfogják egymás vállát és úgy imádkoznak azért, hogy az Úr űzze ki a feszültséget a házból. Minél többen vesznek benne részt, annál sikeresebb az ima.

– Akkor te miért nem vagy közöttük?

– Én érted imádkozom.

– Rám fér, szerinted?

– Ártani biztosan nem árt.

Nem tudhatni, hogy az imakör tette meg a hatását, vagy a pénztár aktuális állapota, tény, hogy egy fél óra múlva Sebeshegyi Kálmán személyesen kért bocsánatot Zátony Andrástól, hogy a háta mögött, az ő kizárásával intézkedett olyan ügyekben, melyek a főszerkesztő úr hatáskörébe tartoznak, és ígéretet tett arra, hogy ez a jövőben nem fog előfordulni. Ellentételezésként Zátony András is megbánta a keresetlen szavakat, és elismerte a tulajdonos jogát arra, hogy kiadási ügyekben is tehessen javaslatot – de a végső szó a főszerkesztő urat illeti. A két férfi kezet fogott (életükben először és utoljára), a kórus pedig egy emberként kiáltotta:

– Halleluja, halleluja!!

Hogy így kisimultak a ráncok, Zátony nekiállt a kármentésnek. Felhívta a pécsi nyomda illetékesét, és megkérdezte, nyomják-e már a könyvet. A nemleges válasz után azonnal visszaállította a harmincezres példányszámot, illetve csak visszaállította volna, de az illetékes azt mondta, ő csak írásos változtatást fogadhat el, ha délután kettőig megjött a fax, jó, ha nem, a műszak elindítja a gépeket. Zátony azt mondta, rendben, megy a hivatalos írás, mert még nem tudta, hogy a faxgépet tegnap elrontotta a legkisebb Sebeshegyi-unoka, az a kis rosszcsont, aki látogatóba jött a Kálmán bácsi vállalatához, és éppen ahhoz volt kedve, hogy incselkedjék egy kicsit. (Szerencse, hogy Lőrinc éppen visszaért beszerző körútjáról, s ahogy megértette a helyzetet, bevágta a gépet a kocsijába, és

elvágtatott vele egy gyorsszervizbe a Rákóczi térre. Így aztán, ha kettőre nem is, fél háromra elment az üzenet.) Aztán a címlapot is megpróbálta átalakíttatni Rió, de arra azt mondta az illetékes, hogy már elkészültek a lemezek, azokat mind ki kell fizetni, még pedig azonnal, mert azzal semmit nem tudnak csinálni, csak kidobhatják. Így aztán Zátony főszerkesztő úr kénytelen volt lenyelni ezt a békát, annyit tehetett csak, hogy beszélt a gépmesterrel, próbálják meg elpasztellezni kicsit a fotót, ne látszódjon minden egyes bibircsók azon az arcon. A gépmester nevetett, és azt mondta, mindent megtesz, ami tőle telik.

– Szép kis nap volt, mondhatom! – cirógatta meg Rió a kedvese arcát koraesti ölelkezésük után, amikor kényelmesen elnyújtóztak az ágyban, és rágyújtottak egy cigarettára – kis híja, hogy megint munkanélküli lettem, és kis híja, hogy be nem dőlt a cég, mielőtt egyetlen könyvet is megjelentethetett volna.

Luca kéjesen kifújta a füstöt, aztán megcsókolta a férfit.

– De ott volt az én lombard hercegem, és megmentett mindent és mindenkit.

– Azért nem teljesen. A Gyémántlánynak sok száz kiadása volt eddig a Földkerekség számos pontján, de ilyen rondát, amilyen a miénk lesz, még nem látott a világ.

– Unikális lesz, az a lényeg! Meglátod, drágám, viszik majd, mint a cukrot.